

Hem>Rättsliga åtgärder>Var och hur>>Vilket lands lag gäller?

Vilket lands lag gäller?

Irland

1 Rättskällor

1.1 Autonoma nationella regler

Lagvalsreglerna i Irland grundar sig först och främst på *common law* (rättspraxis) och förändras och utvecklas därmed ständigt. Eftersom rättspraxis på detta område är relativt begränsad är det svårt att avgöra vilken lag som gäller på ett flertal områden. Så är särskilt fallet på familjerättens område. Liksom är fallet med de lagar som reglerar behörighet, får internationella konventioner och EU-lagstiftning gradvis företräde framför traditionella lagvalsreglerande lagar.

1.2 Multilaterala konventioner

1961 års Haagkonvention om lagkonflikter i fråga om formen för testamentariska förordnanden

1980 års Romkonvention om tillämplig lag för avtalsförpliktelser

1.3 Viktiga bilaterala konventioner

Vad vi känner till är Irland inte part i några bilaterala konventioner om lagvalsregler.

2 Tillämpning av lagvalsreglerna

2.1 Tillämpning av lagvalsreglerna ex officio

Den allmänna principen är att lagvalsregler endast ska tillämpas om åtminstone en av parterna har begärt det.

2.2 Renvoi (återförvisning och vidareförvisning)

Sådana ärenden som kräver beaktande av denna princip tas sällan upp inför irländsk domstol.

2.3 Ändring i anknytning

Det finns inget särskilt tillvägagångssätt inom detta område.

2.4 Undantag (ordre public och internationellt tvingande regler)

Om rättspraxis saknas i detta avseende är det osannolikt att Irland skulle tillämpa en utländsk lag som strider mot grunderna för den irländska rättsordningen.

2.5 Utredning om innehållet i utländsk rätt

Irländsk domstol kräver att innehållet i utländsk lag ska bevisas som om det vore ett sakförhållande. Den part som vill åberopa en sådan lag måste hänvisa till denna och styrka innehållet i den utländska lagen som om det vore ett sakförhållande för domaren. Om den bevisning som parterna lagt fram är motstridig kan domstolen göra en bedömning av de sakkunnigas trovärdighet och ta den viktigaste bevisningen (t.ex. utländsk lag och rättspraxis) i övervägande, särskilt om de använder begrepp som är bekanta för en irländsk domare. Om irländska lagvalsregler tyder på att utländsk lag ska tillämpas men ingen av parterna lägger fram bevisning om vilken lag detta är, presumerar domstolen vanligtvis att denna är densamma som irländsk lag om inte motsatsen bevisas.

Innehållet i utländsk lag styrks i normala fall genom sakkunnighetsbevisning. Det räcker inte att parterna lägger fram texten i en utländsk lag, ett rättsfall eller ett verk ur rättsdoktrinen. Alla personer som har juristbehörighet i ett utländskt rättssystem, eller som har tillräcklig praktisk erfarenhet av ett sådant system, får lägga fram bevisning för den utländska lagen. Domstolen gör i regel ingen egen undersökning av den utländska lagen.

3 Lagvalsregler

3.1 Avtalsförpliktelser och rättsakter

Irland har undertecknat 1980 års Romkonvention om tillämplig lag för avtalsförpliktelser. Irland har genomfört konventionen genom lagstiftning, nämligen 1991 års lag om avtalsförpliktelser (*Contractual Obligations (Applicable Law) Act, 1991*). Konventionens bestämmelser tillämpas på avtalsförpliktelser i de fall då ett val görs mellan lagarna i olika länder. Vissa typer av avtal, såsom avtalsförpliktelser till följd av familjeband, omfattas inte av konventionen. Det bör noteras att förordning (EG) nr 593/2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I) är direkt tillämplig i Irland. Irland har dock inte gett sitt samtycke till genomförandet av förordning (EU) nr 1259/2010 (Rom III), där fördjupat samarbete införs i fråga om tillämplig lag för äktenskapsskillnad och hemskillnad i deltagande medlemsstaters jurisdiktion.

3.2 Utomobligatoriska förpliktelser

I fråga om ansökningar inom området för familjerätt och äktenskapsskillnad betraktar irländsk domstol *lex fori* som lämplig princip, eftersom den ger säkerhet. I Irland finns ingen lagstiftning om lagval i mål som rör utomobligatoriskt ansvar, och rättspraxis är mycket begränsad. Irländsk domstol beaktar principen om *lex fori*, vilken innebär att domstolslandets lag bör tillämpas, och även principen om *lex loci delicti*, vilken innebär att lagen på den ort där den skadevällande handlingen har inträffat bör tillämpas. Domstolarna får också vara flexibla, vilket innebär att de kan ta hänsyn till samtliga anknytningsmoment och avgöra behörighetsfrågan i enlighet därmed.

Det bör noteras att förordning (EG) nr 864/2007 om tillämplig lag för utomobligatoriska förpliktelser (Rom II) är direkt tillämplig i Irland.

3.3 Personalstatut

Ett barn får samma domicil som sin far, om barnet är fött inom äktenskapet. Om barnet är utomäktenskapligt eller om fadern är avliden vid födelsetillfället, får barnet samma domicil som modern. Denna regel fortsätter att gälla till dess att barnet fyller 18 år, då barnet blir myndigt och får rättskapacitet att själv välja sitt domicil.

För att kunna få ett nytt domicil måste personen vara faktiskt bosatt inom den berörda jurisdiktionen och ha för avsikt att fortsätta vara bosatt där tills vidare eller permanent. Om någon av dessa förutsättningar inte längre finns, träder ursprungligt domicil in på nytt. En makas domicil bestäms utan hänsyn till makens.

3.4 Fastställande av förhållandet mellan föräldrar och barn, inklusive adoption

Genom 1987 års lag om barns ställning (*Status of Children Act 1987*) upphävdes begreppet illegitimitet. Enligt denna lag ska förhållandet mellan varje person och hans/hennes far och mor fastställas oberoende av om fadern och modern är eller har varit gifta med varandra.

Om ett barns föräldrar är ogifta antingen vid födelsetillfället eller vid barnets tillkomst betraktas inte barnet som ett legitimt barn. Ett barn kan dock bli legitimt genom att dess föräldrar ingår äktenskap. Ett legitimt och ett legitimerat barn har dock samma konstitutionella ställning. Vidare finns ingen skillnad i barnets rättigheter att få underhåll från sina föräldrar eller att arva från någon av dessa, oavsett om föräldrarna någonsin har varit gifta med varandra eller inte.

Så snart irländsk domstol utövar sin behörighet i ett ärende på grundval av förordning (EG) nr 2201/2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar (Bryssel IIa-förordningen) tillämpas i regel irländsk lag.

Irländsk lag kommer också att tillämpas om irländsk domstol har behörighet i ett adoptionsärende.

Det bör noteras att högre domstolarna har behörighet att fatta beslut om verkställande av ett irländskt barns konstitutionella rättigheter, oberoende av var barnet har sin hemvist. Samtliga beslut som domstolen fattar om att utöva sin befogenhet styrs av huruvida det utifrån omständigheterna är lämpligt eller riktigt att domstolen gör detta, med tanke på regeln inom den internationella privaträtten om domstolars ömsesidiga hövlighet (*comity of courts*).

3.5 Äktenskap, ogifta/sammanboende par, partnerskap, äktenskapsskillnad, separation, underhållsskyldighet

När det gäller äktenskap enligt irländsk lag föreskrivs det i det 34:e konstitutionstillägget, som antogs den 22 maj 2015, att två personer får ingå äktenskap enligt lag oberoende av kön. Därmed får de personer gifta sig som har behörighet att ingå äktenskap och inte redan är gifta, oberoende av vilket biologiskt kön de hade när 2015 års äktenskapslag (*Marriage Bill 2015*) antogs och infördes. Ett äktenskap kommer inte att anses vara giltigt i Irland om någon av parterna är transsexuell och ingår äktenskap efter att nyligen ha bytt könsidentitet. Enligt den internationella privaträtten kommer ett äktenskap som ingåtts utomlands endast att erkännas om ett antal villkor uppfylls. Parterna måste ha följt gällande formaliteter i den jurisdiktion där äktenskapet ingås (*lex loci celebrationis*). Parterna måste ha rättskapacitet att ingå äktenskap enligt bestämmelserna i domicillandets jurisdiktion. Ett äktenskap som ingåtts utomlands måste motsvara den gängse definitionen av äktenskap i Irland. Ett potentiellt polygamt äktenskap kommer inte att erkännas.

Beslut som fattas enligt avsnitt 5 i 2010 års lag om registrerat partnerskap och vissa rättigheter och skyldigheter för samboende (*Civil Partnership and Certain Rights and Obligations of Cohabitants Act 2010*) innebär ett erkännande av vissa typer av utländska registrerade förhållanden i den meningen att de ska tillskrivas samma rättigheter och skyldigheter att inom irländsk rätt behandlas på samma sätt som registrerade partnerskap som ingåtts i Irland, förutsatt att paret i fråga skulle ha haft rättskapacitet att ingå registrerat partnerskap i Irland.

När det gäller behörighet i fråga om skilsmässa, separation eller annullering är förordning (EG) nr 2201/2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar (Bryssel IIa-förordningen) direkt tillämplig i Irland. I fall där ingen annan medlemsstat har behörighet enligt Bryssel IIa-förordningen kan irländsk domstol utöva behörighet om minst en av parterna har sitt domicil i landet när förfarandena inleds.

Så snart en irländsk domstol har behörighet i skilsmäsoförfaranden kommer den att tillämpa sin nationella rätt på det familjerättsliga förfarandet och för eventuella förbundna eller dithörande frågor.

I fall där Bryssel IIa-förordningen inte är tillämplig kommer en utländsk skilsmässa att erkännas om den beviljats i ett land där någon av makarna hade sitt domicil det datum då skilsmäsoförfarandet inleddes.

3.5.1 Underhållsskyldighet

Underhållskrav hanteras för närvarande i enlighet med rådets förordning (EG) nr 4/2009 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet.

Förordningen syftar i huvudsak till att tillhandahålla en rad gemensamma bestämmelser om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet, samarbete och standarddokument för att underlätta indrivningen av underhållsbidrag inom EU. Ett av förordningens främsta mål är att säkerställa att en underhållsberättigad enkelt kan erhålla en dom i en medlemsstat som automatiskt är verkställbar i en annan medlemsstat utan övriga formaliteter.

Underhållsförordningen inbegriper därför åtgärder avseende behörighet, lagval, erkännande och verkställbarhet, verkställighet och rättshjälp och är tänkt att främja samarbete mellan centralmyndigheter. Kravet gällande villkoren i det ursprungliga beslut som ska verkställas utan ändring framgår mycket tydligt av förordningen. Vidare får en dom som utfärdats i en medlemsstat aldrig omprövas i sak i den medlemsstat där erkännande och verkställighet senare begärs. Nettoeffekten av förordningen är att den nationella domstol som inte handlagt målet inte ska ha behörighet att fatta nya eller andra beslut i ärendet.

3.6 Makars förmögenhetsförhållanden

Om ingen invändning görs kommer ett äktenskapsförord (avtal) att upprättas mellan parterna enligt lagen i det land där de har sitt äktenskapliga domicil. Om inget sådant äktenskapsförord upprättas kommer tillämplig lag också att fastställas utifrån det äktenskapliga domicil. Om makarna har gemensamt domicil är detta lika med äktenskapligt domicil. Om de inte har gemensamt domicil kommer det äktenskapliga domicilet sannolikt att fastställas utifrån den tillämpliga lagen i det land som parterna och äktenskapet har störst anknytning till.

3.7 Arv och testamente

Den lag som reglerar arv av fast egendom är lagen i det land där egendomen finns. Fördelning och arv av den avlidnes lösa egendom regleras dock genom lagen i det land där den avlidne hade sitt domicil vid dödsfallet.

Testatorns behörighet fastställs genom lagen i domicillandet, men det finns dock de som menar att lagen i det land där saken befinner sig (*lex rei sitae*) bör tillämpas i fråga om fast egendom.

Om testatorn byter domicil mellan det att testamentet upprättas och tidpunkten för dödsfallet, går åsikterna isär om huruvida behörigheten bör prövas enligt lagen i domicillandet vid testamentets upprättande eller vid tidpunkten för dödsfallet.

Ett testamente är formellt sett giltigt enligt 1965 års arvs lag (*Succession Act 1965*) om dess form överensstämmer med någon av följande lagar: lagen i det land där testatorn upprättade det testamentariska förordnandet, lagen i testatorns medborgarskapsland, domicilland eller stadigvarande vistelseland när förordnandet upprättades eller när testatorn avled, eller, i fråga om fast egendom, lagen i det land där egendomen finns.

3.8 Sakrätt

I irländsk lag görs åtskillnad mellan lös och fast egendom, och det är lagen i det land där egendomen finns som tillämpas för att fastställa huruvida intresset avser en lös eller fast egendom.

Tillämplig lag i fråga om fast egendom är i regel lagen i det land där egendomen finns.

3.9 Insolvens

Förordning (EG) nr 1346/2000 om insolvensförfaranden (*insolvensförordningen*) innehåller bestämmelser om behörighet i insolvensförfaranden inom EU [1].

I artikel 3 i insolvensförordningen anges att domstolarna i den medlemsstat där gäldenärens huvudsakliga intressen finns har behörighet att inleda ett insolvensförfarande. Ett insolvensförfarande som inleds i Irland kommer därmed att prövas av irländsk domstol enligt den irländska lag som reglerar hur fordringar ska anmälas, styrkas och godtas i insolvensförfaranden. Den viktigaste lagstiftningen på detta område är aktiebolagslagen från 2014 (*Companies Act 2014*), 2012–2015 års lagar om personlig insolvens (*Personal Insolvency Acts 2012–2015*) och 1988 års konkurslag *Bankruptcy Act 1988*.

Länkar

<http://www.irishstatutebook.ie/1995/en/act/pub/0026/sec0027.html>

[1] Förordning som från och med den 26 juni 2017 ersatts med den omarbetade förordningen (EU) 2015/848 om insolvensförfaranden.

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.